

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Νεοελληνική Γλώσσα

Ε΄ Δημοτικού

Τίτλος:

«Τότε η ζωή ξαναγεμίζει χρώματα»

Συγγραφή: ΣΑΜΑΡΑ ΣΩΤΗΡΙΑ

Εφαρμογή: ΜΟΙΡΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
Θεσσαλονίκη 2013

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ:

Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση:

Κώστας Ντίνας & Σωφρόνης Χατζησαββίδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

A. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Τότε η ζωή ξαναγεμίζει χρώματα

Εφαρμογή σεναρίου

Μοίρας Παναγιώτης

Δημιουργία σεναρίου

Σωτηρία Σαμαρά

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

Τάξη

Ε΄ Δημοτικού

Σχολική μονάδα

6ο Δημοτικό Σχολείο Νίκαιας

Χρονολογία

Από 03-06-2013 έως 11-06-2013

Διδακτική/θεματική ενότητα

«Γλώσσα Ε΄ Δημοτικού», τεύχος α΄, ενότητα 6: *Οι φίλοι μας, οι φίλες μας.*

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

Για την εφαρμογή του σεναρίου απαιτήθηκαν 11 διδακτικές ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος

Εντός σχολείου: εργαστήριο πληροφορικής

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Για την υλοποίηση του σεναρίου βασική αφετηρία αποτελεί η παραδοχή ενός σχολείου στο κέντρο του οποίου δε βρίσκεται ούτε ο εκπαιδευτικός ούτε το παιδί ως άτομα, αλλά οι κοινωνικές σχέσεις που οδηγούν στη συγκρότηση του παιδιού σε πρόσωπο, θέτοντας ως αρχές την ελευθερία του προσώπου και την κοινωνικότητα ως προϋπόθεση της ελευθερίας (Κωτσάκης κ.α., 2010).

Όσον αφορά στην υλικοτεχνική υποδομή το μάθημα πραγματοποιείται στο εργαστήριο Πληροφορικής και απαιτούνται έξι τουλάχιστον Η/Υ για ισάριθμες ομάδες, με σύνδεση στο διαδίκτυο, καθώς και βιντεοπροβολέας. Τα παιδιά πρέπει να είναι εξοικειωμένα με την εργασία σε ομάδες, να μπορούν να επισκέπτονται εναλλάξ αρχεία και ιστοσελίδες, να μορφοποιούν κείμενο, να αντιγράφουν, να επικολλούν, να φορτώνουν ένα αρχείο ακολουθώντας μια διαδρομή.

Τα λογισμικά [Inspiration](#) και [glogster.edu](#) διατίθενται για δωρεάν χρήση 30 ημερών και ο εκπαιδευτικός πρέπει να έχει εκ των προτέρων κάνει μία σύνδεση για καθένα από αυτά, μέσω της οποίας μπορεί να μπαίνει στο αντίστοιχο περιβάλλον για το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Για το λογισμικό Inspiration πρέπει να είναι εγκατεστημένο στον Η/Υ και το λογισμικό [Quik time 7](#).

Ειδικότερα για το πρόγραμμα [glogster.edu](#) στον φάκελο με τα συνοδευτικά αρχεία του σεναρίου εμπεριέχεται το αρχείο [«Οδηγίες για το glogster.edu.doc»](#). Εκεί καταγράφονται αναλυτικά τα βήματα για το πώς ο/η εκπαιδευτικός θα δημιουργήσει λογαριασμό για τον/την ίδιο/α και για τις ομάδες του στο συγκεκριμένο πρόγραμμα.

Προς διευκόλυνση επίσης του εκπαιδευτικού τα αρχεία βίντεο που χρησιμοποιούνται στο σενάριο έχουν καταχωρηθεί στον υποφάκελο «Υλικό για δυναμική αφίσα», στα συνοδευτικά αρχεία του σεναρίου. Τέλος, παρακάτω (βλ.

«Κείμενα») αναφέρονται και οι ηλεκτρονικές διευθύνσεις στις οποίες φιλοξενούνται τα συναφή με το σενάριο βίντεο.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Σωτηρία Σαμαρά, Τότε η ζωή ξαναγεμίζει χρώματα, Νεοελληνική Γλώσσα Ε΄ Δημοτικού.

Το σενάριο αντλεί

Το σενάριο είναι πρωτότυπο στη σύλληψη.

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ / ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το παρόν διδακτικό σενάριο σχεδιάστηκε ως καταστάλαγμα του προβληματισμού μας για τη βίαιη συμπεριφορά των παιδιών που συχνά-πυκνά παρατηρείται στο σχολείο. Οι μαθητές και μαθήτριες της Ε΄ Δημοτικού με αφορμή την 6η Μαρτίου – Πανελλήνια ημέρα κατά της σχολικής βίας– ή το θέμα της φιλίας στο οποίο αφιερώνεται η 6^η ενότητα του γλωσσικού σχολικού εγχειριδίου καλούνται να στοχαστούν πάνω στον αντίποδα της φιλίας, στον σχολικό εκφοβισμό και στη βία, τα οποία τσαλακώνουν την έννοια και το σπάνιο περιεχόμενο της φιλίας, ξεθωριάζουν τα χρώματα της σχολικής ζωής και διαρρηγνύουν το κλίμα της ασφάλειας, της αποδοχής και της εμπιστοσύνης που πρέπει να κυριαρχούν στη σχολική κοινότητα.

Ειδικότερα, καταρχήν, με την προβολή επιλεγμένων βίντεο επιδιώκεται η συγκινησιακή κινητοποίηση των παιδιών και η παρόθηση για έκφραση λόγου και για μοίρασμα εμπειριών. Κατόπιν οι μαθητές και οι μαθήτριες ασχολούνται συστηματικά με την εννοιολόγηση του όρου σχολικός εκφοβισμός, τις μορφές του, τον τρόπο αντιμετώπισής του. Επίσης ασχολούνται με την εννοιολόγηση των όρων

θύτης/δράστης, θύμα, παρατηρητής με τα χαρακτηριστικά τους καθώς και με τους παράγοντες της θυματοποίησης. Παροτρύνονται να αποδώσουν τους εν λόγω ρόλους με χρώματα. Στη συνέχεια η συζήτηση εστιάζεται στην έννοια του/της «διαφορετικού/-ής», αναζητούνται τα αίτια της μη αποδοχής του/της, επιδιώκεται η οικειοποίηση με αποφθέγματα γύρω από το θέμα της φιλίας αλλά και η αποδόμηση των αρνητικών συναισθημάτων και εμπειριών των παιδιών μέσω της καλλιτεχνικής έκφρασης και της αξιοποίησης της δυναμικής των χρωμάτων. Απώτερος στόχος του σεναρίου είναι η δημιουργία μιας δυναμικής αφίσας από την κάθε μαθητική μικροομάδα με θέμα: «Όχι στη βία/ναι στη φιλία για να ξαναγεμίσει η ζωή με χρώματα». Προκειμένου να επιτευχθεί αυτός ο στόχος, τα παιδιά, παρατηρώντας επιλεγμένες αφίσες, ανακαλύπτουν το κειμενικό είδος αλλά και τα μυστικά μιας αποτελεσματικής αφίσας. Τέλος γίνεται προσπάθεια για κριτική προσέγγιση του ερωτήματος: «Γιατί βία;».

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Η ενδοσχολική βία όλο και περισσότερο σήμερα πλήττει παιδιά και εφήβους με σοβαρές επιπτώσεις στην ψυχοκοινωνική εξέλιξή τους και στη διαδικασία της μάθησης (Τσιάντης, 2010). Η τηλεόραση και ο υπολογιστής ως αναπόσπαστο πλέον μέρος της καθημερινότητας των παιδιών συμβάλλουν καθοριστικά αφενός στη συχνή έκθεσή τους σε ιδιαίτερα βίαια ερεθίσματα και αφετέρου στη μυθοποίηση της βίας. Τα παιδιά που ως συστηματικοί θεατές (heavy viewers) εκτίθενται κατ' εξακολούθηση στη βία γίνονται λιγότερο ευαίσθητα στον πόνο των άλλων και γενικότερα μειώνεται η ικανότητα ενσυναίσθησής τους (Συμεωνίδου 2013). Διάφορες επίσης μορφές βίας καλλιεργούνται και από τις κακές διαπροσωπικές σχέσεις των γονιών μεταξύ τους ή με τα παιδιά τους. Προς την ίδια κατεύθυνση συντελούν, η ανικανότητα ελέγχου του θυμού από τους ενήλικες αλλά και τα επίκαιρα αυξημένα

οικονομικά προβλήματα. Στο παρόν διδακτικό σενάριο γίνεται προσπάθεια τα παιδιά να συνειδητοποιήσουν και να κατανοήσουν το πρόβλημα του σχολικού εκφοβισμού, να εκφράσουν τις εμπειρίες τους, να βοηθηθούν και να βοηθήσουν. Επιπλέον το παρόν διδακτικό σενάριο, όπως και παραπάνω σημειώθηκε, έχει ως βασική αφετηρία την παραδοχή ενός σχολείου στο κέντρο του οποίου δε βρίσκεται ούτε ο εκπαιδευτικός ούτε το παιδί ως άτομα, αλλά οι κοινωνικές σχέσεις που οδηγούν στη συγκρότηση του παιδιού σε πρόσωπο, θέτοντας ως αρχές την ελευθερία του προσώπου και την κοινωνικότητα ως προϋπόθεση της ελευθερίας (Κωτσάκης κ.α. 2010). Στο παιδαγωγικό πλαίσιο ενός τέτοιου σχολείου έχει νόημα η δημιουργία αφισών με θέμα: «Όχι στη βία, ναι στη φιλία, για να γεμίσει η ζωή με χρώματα» και η ανάρτησή τους στο δικτυακό του τόπο.

Για να επιτευχθούν τα παραπάνω, ως προς τη μεθοδολογία επιλέγεται η καθοδηγούμενη διερεύνηση, προκειμένου τα παιδιά να οικειοποιηθούν τις νέες επιστημονικές έννοιες (σχολικός εκφοβισμός, θύτης, θύμα, παρατηρητής, αφίσα, στατική/δυναμική). Ακόμη αξιοποιούνται στοιχεία της κειμενοκεντρικής προσέγγισης, ώστε οι μαθητές και οι μαθήτριες να ενημερωθούν γύρω από το κειμενικό είδος της αφίσας και να δημιουργήσουν μια αποτελεσματική αφίσα. Τέλος αξιοποιούνται στοιχεία ενός προγράμματος κριτικού γραμματισμού, προκειμένου να υποψιαστεί περισσότερο το παιδί αλλά και οι γονείς του πάνω στο ερώτημα: «Γιατί βία;».

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Με το σενάριο αυτό επιδιώκουμε οι μαθητές και οι μαθήτριες:

- να προβάλουν τη δική τους οπτική γωνία σε σχέση με το θέμα του σχολικού εκφοβισμού και της βίας·
- να συνειδητοποιήσουν τις έννοιες του σχολικού εκφοβισμού και της βίας και να κατανοήσουν ότι μια συμπεριφορά χαρακτηρίζεται ως επιθετική, όταν σε

αυτή υπάρχει η πρόθεση να βλαφτεί ο/η άλλος/η και όταν έχει επαναλαμβανόμενο χαρακτήρα:

- να μάθουν να διακρίνουν τις διάφορες μορφές του σχολικού εκφοβισμού και της βίας (λεκτική, σωματική, συναισθηματική, σεξουαλική, κοινωνική, ηλεκτρονική)· να συνειδητοποιήσουν τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα των θύτη, θύματος και παρατηρητή·
- να αρχίσουν να συνειδητοποιούν τους παράγοντες της θυματοποίησης·
- να συνειδητοποιήσουν ότι η επιθετική συμπεριφορά εκδηλώνεται ακόμη και με τη σιωπή·
- να συνειδητοποιήσουν ότι οι άνθρωποι μεταξύ τους είναι διαφορετικοί και ότι η αποδοχή της διαφορετικότητας δικαιώνει την κοινωνική αποστολή της παιδείας·
- να συνειδητοποιήσουν ότι είναι σημαντικό τα θύματα αλλά και οι παρατηρητές των γεγονότων του σχολικού εκφοβισμού και της βίας να «σπάνε τη σιωπή τους»·
- να γνωρίσουν τι είναι οι γραμμές βοήθειας και ποιες είναι· να προσπαθήσουν να γίνουν περισσότερο «ομάδα» και να πολλαπλασιάσουν τις στιγμές φιλίας σε μια σύντομη καταρχήν χρονική περίοδο·
- να συνειδητοποιήσουν ότι πρέπει πάντα να διερωτώνται για την εγκυρότητα των πληροφοριών που διαβάζουν στο Διαδίκτυο·
- να εκφράσουν τη δική τους άποψη για τις αιτίες του φαινομένου του σχολικού εκφοβισμού και της βίας·
- να αρχίσουν να συνειδητοποιούν επιπλέον παράγοντες που συντελούν στην αύξηση του εν λόγω φαινομένου.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Με το σενάριο αυτό επιδιώκουμε οι μαθητές και οι μαθήτριες:

- να διερευνήσουν σημασιολογικά τα λήμματα σχολικός εκφοβισμός, θύτης, θύμα, παρατηρητής·
- να αναγνωρίσουν ότι χρησιμοποιούν επίθετα, για να αποδώσουν τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα των θύτη, θύματος και παρατηρητή·
- να ξαναθυμηθούν γιατί χρησιμοποιούνται τα επίθετα·
- να παραγάγουν προφορικό επιχειρηματολογικό λόγο αιτιολογώντας τις επιλογές και τους χαρακτηρισμούς τους·
- να οικειοποιηθούν το νέο λεξιλόγιο στον προφορικό τους λόγο·
- να παραγάγουν γραπτό λόγο μέσω σύντομης αφήγησης ενός σχετικού προσωπικού βιώματος·
- να διερευνήσουν σημασιολογικά τι είναι η αφίσα·
- να μάθουν για τα είδη της αφίσας·
- να διερευνήσουν τα δομικά στοιχεία μιας αποτελεσματικής αφίσας·
- να εστιάσουν στη διάκριση ανάμεσα στη στατική και στη δυναμική αφίσα·
- να συνδέσουν τα δομικά στοιχεία της αφίσας και να δημιουργήσουν μια δυναμική αφίσα.

Γραμματισμοί

Με το σενάριο αυτό επιδιώκουμε οι μαθητές και οι μαθήτριες:

- να εξασκηθούν στο να μορφοποιούν κείμενο·
- να χρησιμοποιήσουν ένα διαδικτυακό λεξικό·
- να πλοηγηθούν σε έναν ιστότοπο με σκοπό να εντοπίσουν και να αντλήσουν πληροφορίες·
- να εξοικειωθούν με την ψηφιακή ανάγνωση κειμένων·
- να εξοικειωθούν με την εναλλαγή παραθύρων στο λειτουργικό σύστημα των Windows·

- να χρησιμοποιούν έναν ημιδομημένο [εννοιολογικό χάρτη](#) για την καταγραφή και την οργάνωση των πληροφοριών γύρω από την έννοια του σχολικού εκφοβισμού και το κειμενικό είδος της αφίσας·
- να προσθέτουν νέα σύμβολα στον εννοιολογικό χάρτη·
- να εξοικειωθούν με το λογισμικό δημιουργίας μιας [δυναμικής αφίσας](#)·
- να μάθουν να προσθέτουν και να αφαιρούν στη δυναμική αφίσα στοιχεία πολυτροπικότητας (εικόνα, ήχο, βίντεο).

Διδακτικές πρακτικές

Στο παρόν σενάριο οι μαθητές και οι μαθήτριες επιδιώκεται να αποδομήσουν αρνητικά βιώματα μέσω της πρακτικής για έκφραση και μοίρασμα προσωπικών εμπειριών και συναισθημάτων. Επίσης, επιδιώκεται να εμπλουτίσουν τα συναισθήματά τους μέσω της πρακτικής της παρακολούθησης επιλεγμένων σχετικών βίντεο. Ακόμη στόχος του σεναρίου είναι να ασκηθούν στο να ελέγχουν τις συνέπειες των συμπεριφορών τους μέσω της πρακτικής του αναστοχασμού πάνω σε αυτές καθισμένοι/-ες ως ολομέλεια σε κύκλο και να αποδέχονται τη διαφορετικότητα στο πρόσωπο του άλλου παιδιού. Επιπλέον στόχος είναι η ανάδειξη της σημασίας της συμμετοχικότητας και της συνεργασίας μέσω της πρακτικής της εργασίας σε ομάδες. Ορισμένες από τις δραστηριότητες πραγματοποιούνται στην ολομέλεια της τάξης ενώ και άλλες δραστηριότητες στις ομάδες. Οι διδακτικές πρακτικές συνοψίζονται στο Ε.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Αφορμή για την ενασχόληση της τάξης με το θέμα του σχολικού εκφοβισμού μπορεί να αποτελέσει η 6η ενότητα του σχολικού εγχειριδίου της Ε΄ Δημοτικού με τίτλο «Οι φίλοι μας, οι φίλες μας». Οι ποικίλες και ολοένα αυξανόμενες καθημερινές συγκρούσεις μεταξύ των παιδιών δημιουργούν τη συνθήκη για τον προβληματισμό τους πάνω στο θέμα της ύπαρξης ή μη φιλικών σχέσεων μεταξύ των τόσο

διαφορετικών συμμαθητών και συμμαθητριών. Έχοντας ως βασική αρχή την πρόληψη κυρίως κάθε μορφής βίας, ένα σενάριο με θέμα τον σχολικό εκφοβισμό και με κεντρικό μήνυμα «Όχι στη βία, ναι στη φιλία, για να ζαναγεμίσει η ζωή με χρώματα» κρίνεται ότι μπορεί να λειτουργήσει ως εργαλείο προς αυτή την κατεύθυνση και να συμβάλει ώστε το παιδί να χαίρεται περισσότερο τη ζωή του σχολείου οικοδομώντας θετικές ή/και φιλικές σχέσεις με τα άλλα παιδιά.

Επιπλέον αφορμή για την πραγματοποίηση του εν λόγω σεναρίου μπορεί να αποτελέσει και η 6^η Μαρτίου, «Πανελλήνια ημέρα κατά της βίας στο σχολείο». Ειδικότερα μπορεί να αρχίσει η εφαρμογή του σεναρίου νωρίτερα και ανήμερα της 6^{ης} Μαρτίου να γίνει η ανάρτηση των σχετικών αφισών στον δικτυακό τόπο του σχολείου. Κείμενα με τα οποία είναι εμπλουτισμένη η 6^η ενότητα του σχολικού εγχειριδίου, όπως για παράδειγμα οι μαντινάδες για τη φιλία στη σελίδα 81, μπορούν να ενσωματωθούν ως περιφερειακά μηνύματα στη δυναμική αφίσα με θέμα: «Όχι στη βία, ναι στη φιλία, για να ζαναγεμίσει η ζωή με χρώματα».

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το σενάριο αξιοποιεί την ευελιξία που χαρακτηρίζει το νέο Π.Σ ως προς την επιλογή του εκπαιδευτικού υλικού και υπηρετεί καταρχήν έναν από τους γενικότερους σκοπούς του για το γλωσσικό μάθημα, το να εμπλέκεται ο μαθητής και η μαθήτρια σε διδακτικές μεθόδους και ψηφιακά εργαλεία που είναι προσανατολισμένα στη διερευνητική μάθηση. Οι ειδικότεροι στόχοι που υπηρετεί και που αποτελούν και στόχους του Π.Σ. για το γλωσσικό μάθημα στην Ε΄ Δημοτικού είναι η παραγωγή γραπτού αφηγηματικού και προφορικού επιχειρηματολογικού λόγου, η χρήση των επιθέτων για απόδοση υποκειμενικών σχολιασμών και η δημιουργία αφίσας. Στο σχολικό εγχειρίδιο της Ε΄ Δημοτικού η παρουσία αφίσας είναι αρκετά συχνή ([α΄ τεύχος Βιβλίου Μαθητή](#), σελίδες 15, 28, 32 – [β΄ τεύχος](#) σελίδα 41 – [γ΄ τεύχος](#) σελίδα 36 – [α΄ τεύχος Τετραδίου Εργασιών](#), σελίδα 36) όχι όμως και η συστηματική προσέγγισή της ως κειμενικό είδος, γνώση η οποία συνοικοδομείται στο σενάριο.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Στο παρόν σενάριο οι δυνατότητες των ΤΠΕ αξιοποιούνται καταρχήν με την επίσκεψη των παιδιών σε ενεργούς υπερδεσμούς που φιλοξενούν επιλεγμένα βίντεο, τα οποία είτε προβληματίζουν είτε προκαλούν συγκίνηση, είτε ενισχύουν το ψυχολογικό υπόβαθρό τους με θετικά συναισθήματα.

Επιπλέον το διαδίκτυο τίθεται στην υπηρεσία της διερευνητικής μάθησης ως εξής: τα παιδιά καταρχήν ενεργοποιούν την προϋπάρχουσα γνώση τους και διατυπώνουν τους δικούς τους ορισμούς για τις επιστημονικές έννοιες που πραγματεύεται το σενάριο (σχολικός εκφοβισμός, θύτης..., αφίσσα...). Έπειτα επιβεβαιώνουν ή όχι τις υποθέσεις τους, αξιοποιώντας τις δυνατότητες ενός διαδικτυακού λεξικού ή διερευνώντας πληροφορίες σε επιλεγμένους δικτυακούς τόπους. Κυρίως όμως το Διαδίκτυο τίθεται στην υπηρεσία της διερευνητικής μάθησης, αφού ως εργαλείο συμβάλλει κατεξοχήν στην ανάπτυξη δεξιοτήτων και στάσεων αυτορρυθμιζόμενης μάθησης, στοιχείο που ενυπάρχει στη μεθοδολογία του σεναρίου.

Επίσης στη διδακτική αυτή πρόταση τα παιδιά εξοικειώνονται με τη χρήση [ψηφιακού εννοιολογικού χάρτη](#) και συνειδητοποιούν ότι αυτός αποτελεί ένα ευέλικτο εργαλείο, μέσω του οποίου οργανώνουν και καταγράφουν τις πληροφορίες που συνοικοδομούνται στην τάξη για το θέμα του σχολικού εκφοβισμού και για τα δομικά στοιχεία της αφίσσας, με αποτέλεσμα να συστηματοποιείται η γνώση τους.

Τέλος, η αναφορά εξαρχής στον απώτερο στόχο για δημιουργία δυναμικής αφίσσας με την αξιοποίηση [του σχετικού λογισμικού](#) αναμένεται να δημιουργήσει το συναίσθημα της προσδοκίας, να κινητοποιήσει το ενδιαφέρον των παιδιών κατά τα διάφορα στάδια της διδασκαλίας και να το κορυφώσει την ώρα της δημιουργίας της. Επίσης αναμένεται να εξοικειώσει περισσότερο τους μαθητές και τις μαθήτριες με την πολυτροπική έννοια του κειμένου.

Κείμενα

Λογοτεχνικά κείμενα από σχολικά χειρίδια

Κείμενο Βιβλίου Μαθητή Γλώσσας Ε΄ Δημοτικού, τεύχος α΄

Κρητικές μαντινάδες: [«Οι φίλοι τραγουδούν»](#)

Υποστηρικτικό εκπαιδευτικό υλικό

Βίντεο

[«Για να μη χαθούν τα χρώματα...»](#) (διάρκεια: περίπου 6 λεπτά· σχέδιο εργασίας για το σχολικό εκφοβισμό και την ευαισθητοποίηση των παιδιών στο θέμα αυτό) [πηγή: Λεόντειο Λύκειο Ν. Σμύρνης, Όμιλος Καινοτόμων δράσεων]

[«φιλία...όσα δεν έχω εκφράσει με λόγια»](#) (διάρκεια: περίπου 4 λεπτά) (αφιέρωμα στη φιλία) [πηγή: Κατσαρού Θεοδοσία]

Ταινίες

[«Το αηδόνι»](#) (διάρκεια: 13) [πηγή: 32ο Δημοτικό Σχολείο Πατρών]

[«Τα μπλε γυαλιά»:](#) (διάρκεια 9 λεπτά) [πηγή: Κουφονίκος Γιάννης, Ε.Ψ.Υ.Π.Ε.,]

Ιστοσελίδες

«Πύλη για την ελληνική Γλώσσα»: [Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής](#)

Το χαμόγελο του παιδιού: [«Σχολικός εκφοβισμός»](#)

Συνήγορος του παιδιού: [Τηλεφωνικές γραμμές βοήθειας για παιδιά](#)

Εταιρεία Ψυχοκοινωνικής Υγείας του Παιδιού και του Εφήβου: [«Δραστηριότητες στην τάξη για την πρόληψη του εκφοβισμού και της βίας μεταξύ των μαθητών»](#)

Ψηφιακό Σχολείο: [Εμπλουτισμένο ηλεκτρονικό βιβλίο Ε΄ Δημοτικού](#)

Ψηφιακές ερευνητικές εργασίες: [Από την έντυπη αφίσα στο διαδικτυακό Glog](#)

Ηλεκτρονική εφημερίδα in.gr: [Bullying](#)

Διδακτική πορεία / στάδια / φάσεις

1η & 2η διδακτική ώρα

Το σενάριο «Τότε η ζωή ξαναγεμίζει χρώματα» αναφέρεται σε μια ενότητα του σχολικού εγχειριδίου, η οποία είχε ήδη διδαχτεί. Αφορμή όμως για τη διδασκαλία του σεναρίου έδωσε η περιθωριοποίηση μαθητή από την ομάδα της τάξης, λόγω της διαφορετικότητάς του και της συμπεριφοράς προς τους συμμαθητές του.

Συζητήθηκε στην ολομέλεια το θέμα της συμπεριφοράς μεταξύ ανθρώπων. Τα παιδιά αναφέρθηκαν στους τρόπους συμπεριφοράς που υιοθετούν απέναντι στους φίλους τους (παιχνίδια, αστεϊσμοί, οικειότητα) και απέναντι σε άτομα, τα οποία δεν χαρακτηρίζουν φίλους τους (απόρριψη, φιλονικίες).

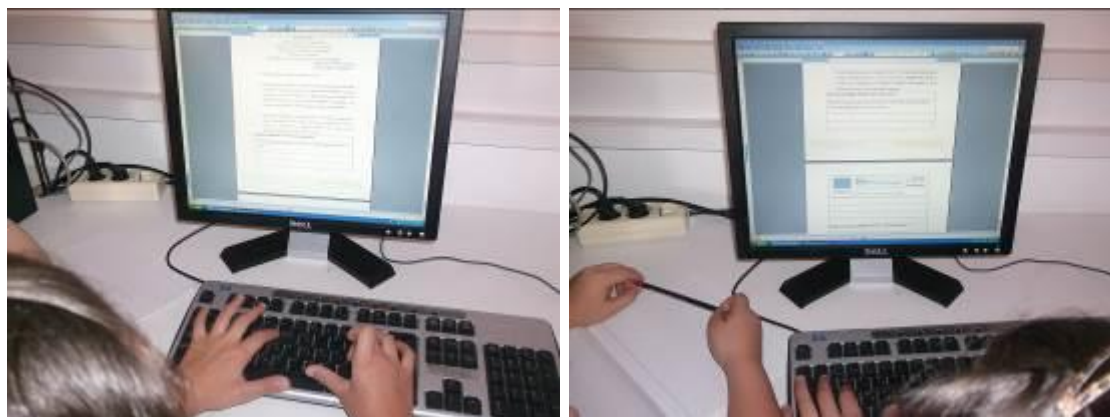
Αμέσως μετά οι μαθητές παρακολούθησαν μέσω του βιντεοπροβολέα το αρχείο βίντεο «Για να μην χαθούν τα χρώματα» (βλ. πιο πάνω). Ο εκπαιδευτικός προέτρεψε τους μαθητές να παρακολουθήσουν με προσοχή την προβολή. Πράγμα που οι μαθητές έπραξαν στο ακέραιο δείχνοντας ότι το βίντεο τους τράβηξε το ενδιαφέρον.

Όταν τελείωσε η προβολή οι μαθητές έμειναν για λίγο σιωπηλοί και αμέσως μετά ρώτησαν να μάθουν αν τα ίδια τα παιδιά που έπαιζαν ήταν οι δημιουργοί της ταινίας. Από τις ερωτήσεις που έθεταν («γιατί δεν μιλούσε το κορίτσι;») φαινόταν ότι το θέμα της ταινίας τους είχε αγγίξει. Το έντονο ενδιαφέρον οδήγησε σε διαλογική συζήτηση και έδωσε την ευκαιρία στον εκπαιδευτικό να θέσει ερωτήματα στους μαθητές που αφορούσαν τον τρόπο με τον οποίο φέρονταν τα παιδιά του σχολείου στη νεοφερμένη συμμαθήτριά τους. Η συζήτηση έδωσε την ευκαιρία να αναφερθούν και να αποσαφηνιστούν μερικές από τις μορφές εκδήλωσης της ενδοσχολικής βίας. Ο εκπαιδευτικός ζήτησε από τους μαθητές να καταγράψουν σε ένα πρόχειρο κατά ομάδα (το αρχικό σενάριο πρότεινε την καταγραφή στον πίνακα, το διαδραστικό ή το έντυπο φύλλο δραστηριοτήτων) τι σημαίνει για αυτούς βία μέσα στο σχολείο, καθώς και τις μορφές με τις οποίες αυτή η βία εμφανίζεται. Οι μαθητές επισήμαναν όλες τις μορφές βίας που εμφανίζονται στο βίντεο (κοροϊδία, μορφασμοί, σπρωξίματα,

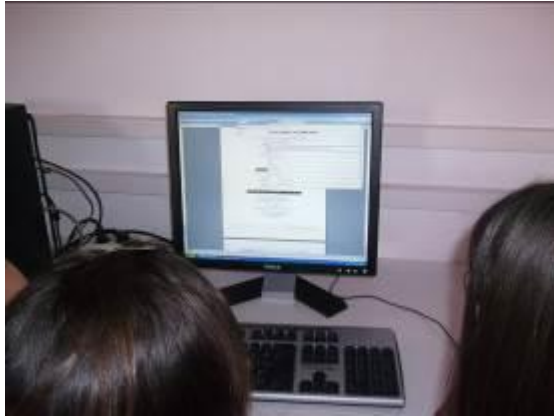
απομόνωση κλπ.) και τις κατέγραψαν. Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να αναφερθεί ότι επισημάνθηκε από μαθητές και η αδιαφορία κάποιων παιδιών προς τα τεκταινόμενα ως μορφή βίας.

Στη συνέχεια οι μαθητές πέρασαν με τις ομάδες τους μπροστά από τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές και αξιοποίησαν τις σημειώσεις τους για να συμπληρώσουν με κείμενο τη δραστηριότητα 3 στο ηλεκτρονικό φύλλο εργασίας. Στην πράξη προηγήθηκε η δραστηριότητα 3 των δραστηριοτήτων 1 και 2, γιατί η δυναμική της τάξης το καθόρισε (Τεκμήρια 1 & 2).

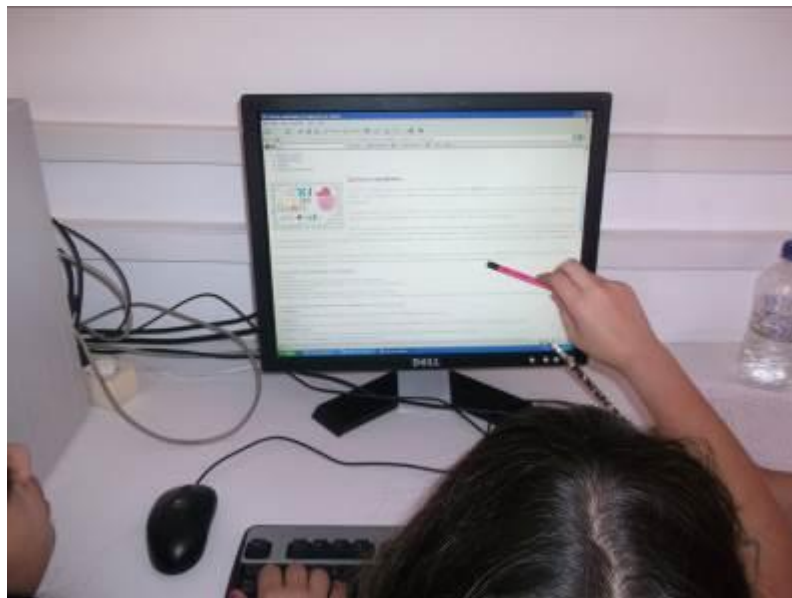
Τεκμήρια 1 & 2: Συμπλήρωση πίνακα στον επεξεργαστή κειμένου

Μετά την ολοκλήρωση συμπλήρωσης του πίνακα οι μαθητές διάβασαν σιωπηλά το συνοδευτικό του video κείμενο και χρωμάτισαν τα λόγια που κατά τη γνώμη τους δήλωναν σημαντικά μηνύματα ή τους άγγιζαν περισσότερο. Αιτιολόγησαν προφορικά την εκάστοτε επιλογή χρώματος αναφερόμενοι στα φωτεινά χρώματα που σχετίζονται με χαρούμενα συναισθήματα σε αντίθεση με τα σκούρα ή μουντά χρώματα που χαρακτηρίζουν δυσάρεστες καταστάσεις. Οι μορφοποιήσεις των μαθητών περιελάμβαναν επίσης κεφαλαιογράμματα γραφή, έντονα γράμματα και αλλαγή γραμματοσειράς (Τεκμήριο 3 & 4).

Τεκμήρια 3 & 4: Μορφοποιήσεις στον επεξεργαστή κειμένου

Κατόπιν οι μαθητές επισκέφθηκαν την ιστοσελίδα για τον σχολικό εκφοβισμό από τον δικτυακό τόπο «Το χαμόγελο του παιδιού» (Τεκμήριο 5).

Τεκμήριο 5: Επίσκεψη στο δικτυακό τόπο «Χαμόγελο του παιδιού»

Διάβασαν κατά ομάδες το κείμενο έχοντας ως στόχο τους να διερευνήσουν αν οι πίνακες που συμπλήρωσαν στη δραστηριότητα 3 ήταν σωστοί και πλήρεις. Παράλληλα οι μαθητές καθοδηγήθηκαν από τον εκπαιδευτικό και γνώριζαν ότι θα

αξιοποιούσαν τις πληροφορίες του κειμένου που αφορούσαν τις μορφές του σχολικού εκφοβισμού, τους ρόλους και τα χαρακτηριστικά τους. Για το λόγο αυτό κράτησαν σημειώσεις στα τετράδιά τους (Τεκμήριο 6).

Τεκμήριο 6: Οι μαθητές κρατούν σημειώσεις στα τετράδιά τους.

Αφού οι μαθητές συμπλήρωσαν τους πίνακες με τις νέες πληροφορίες (Τεκμήριο 5) συζητήθηκε στην ολομέλεια το θέμα της εγκυρότητας και της αξιοπιστίας της συγκεκριμένης ιστοσελίδας. Τα παιδιά υποστήριξαν ότι ο συγκεκριμένος δικτυακός τόπος είναι αξιόπιστος, επειδή η οργάνωση είναι γνωστή από το έργο και τη βοήθεια που έχει προσφέρει σε πολλά παιδιά.

Το σενάριο συνεχίστηκε με τη δραστηριότητα 5. Συζητήθηκαν και επισημάνθηκαν οι διαφορές του σχολικού εκφοβισμού από τα απλά πειράγματα.

Στην τελευταία φάση του πρώτου φύλλου εργασίας οι μαθητές κλήθηκαν αξιοποιώντας τη συζήτηση της τάξης και τις πληροφορίες που διερεύνησαν και σημείωσαν να συμπληρώσουν τον εννοιολογικό χάρτη σύμφωνα με τη δραστηριότητα 6. Επειδή οι μαθητές γνώριζαν από προηγούμενες εφαρμογές σεναρίων το λογισμικό εννοιολογικής χαρτογράφησης Inspiration και επειδή υπήρχε ανάγκη εξοικονόμησης χρόνου, τους ζητήθηκε να εργαστούν στο λογισμικό και να δομήσουν τον εννοιολογικό χάρτη της ενδοσχολικής βίας σύμφωνα με τις οδηγίες και την καθοδήγηση του δασκάλου. Κάποιες ομάδες προτίμησαν να σχεδιάσουν αρχικά

στο χαρτί τον εννοιολογικό χάρτη και μετά να τον μεταφέρουν στο περιβάλλον του

Τεκμήρια 7-10: Χάρτες στο χαρτί και στο περιβάλλον εννοιολογικής χαρτογράφησης

Κατά τη διαδικασία αυτή εκφράστηκε η επιθυμία από μαθητές να σχεδιάσουν το χάρτη σε χαρτόνι με στόχο να αναρτηθεί στην τάξη.

3η & 4η διδακτική ώρα

Το δεύτερο διδακτικό δίωρο ξεκίνησε με την προβολή του video το «Αηδόνι». Οι εντυπώσεις που προκάλεσε το video στους μαθητές ήταν ανάλογες με αυτές που είχε προκαλέσει η ταινία «Για να μη χαθούν τα χρώματα».

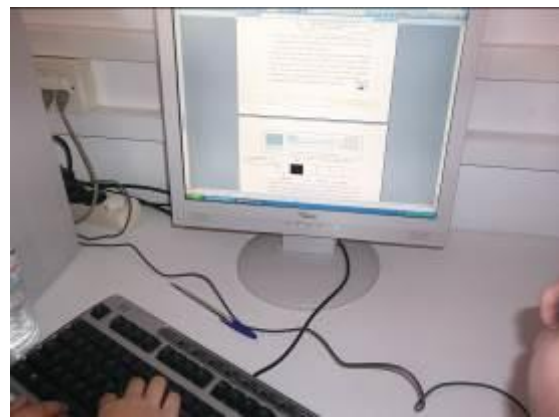
Συζητήθηκε στην ολομέλεια το πρόβλημα που αντιμετώπισε η Γωγώ στο καινούριο σχολείο και τα παιδιά με ευκολία αναγνώρισαν το φαινόμενο της σχολικής βίας. Επισήμαναν ότι τα παιδιά δεν αποδέχονταν την καινούρια μαθήτριά γιατί ήταν

διαφορετική και αναφέρθηκαν στις μορφές με τις οποίες παρουσιάζονταν ο εκφοβισμός στη Γωγώ, καθώς και σε άλλες μορφές σχολικού εκφοβισμού.

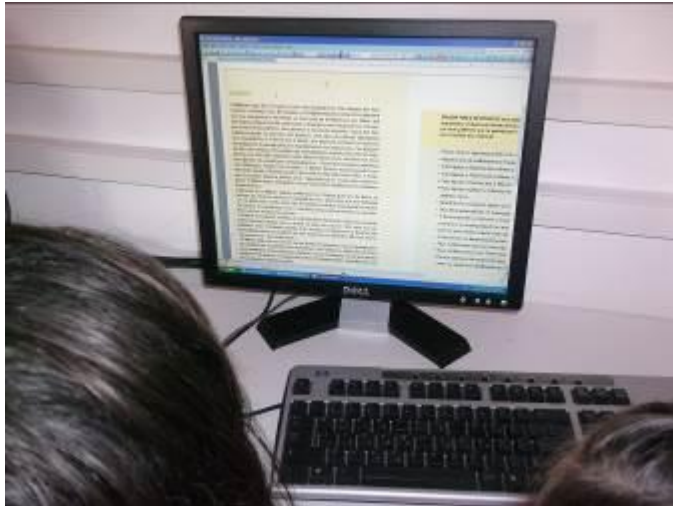
Στην ερώτηση του εκπαιδευτικού τι σήμαιναν τα λόγια «Και όταν λάλησε, όλα τα άλλα σώπασαν», οι μαθητές είπαν, ανάμεσα σε άλλα ότι η Γωγώ απέδειξε τι μπορεί να κάνει, οι υπόλοιποι έμειναν με το στόμα ανοιχτό και ότι είχε δικά της χαρίσματα που δεν φάνινονταν.

Στη συνέχεια «έβαψαν» με χρώματα τα συναισθήματα που βίωσε η Γωγώ από την πρώτη στιγμή που μπήκε στο νέο σχολείο μέχρι τη στιγμή που κατέβηκε από τη σκηνή και αιτιολόγησαν τις επιλογές τους. Μετά από αυτό στις ομάδες τους και μπροστά από τους Η/Υ κλήθηκαν να χρωματίσουν να γεμίσουν με χρώματα και συναισθήματα την παλέτα της δραστηριότητας 2 χρησιμοποιώντας το εργαλείο του κουβά (Τεκμήρια 11 & 12).

Τεκμήρια 11-12: Απόδοση με χρώματα συναισθημάτων

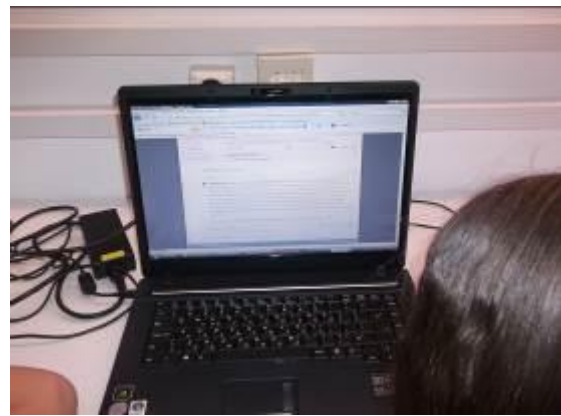
Ακολούθως οι μαθητές άνοιξαν από το φάκελό τους το αρχείο «Άλλη μια ιστορία». Διάβασαν το κείμενο και απάντησαν στα σχετικά ερωτήματα (Τεκμήριο 13).

Τεκμήριο 13: Αντληση πληροφοριών από το ηλεκτρονικό κείμενο

Μερικά από τα χαρακτηριστικά σχόλια των παιδιών ήταν: «Τα θύματα δεν μιλούν ούτε μεταξύ τους γιατί φοβούνται», «Τα θύματα δεν μιλούν γιατί πιστεύουν ότι δεν θα βρουν κατανόηση ή λύση», «Μία από τις αιτίες του σχολικού εκφοβισμού είναι οι καλοί βαθμοί κι αυτό είναι άδικο», «Οι ίδιοι θα μιλούσαν στους γονείς τους, στους δασκάλους τους και στους συμμαθητές τους».

Αφού οι μαθητές έδωσαν σωστά τους ορισμούς για τις λέξεις «θύτης», «θύμα» και «παρατηρητής» επισκέφθηκαν το λεξικό της «Πύλης για την ελληνική γλώσσα» και τους επιβεβαίωσαν (Τεκμήρια 14-15).

Τεκμήρια 14-15: Αναζήτηση ορισμών στην Πύλη για την ελληνική γλώσσα

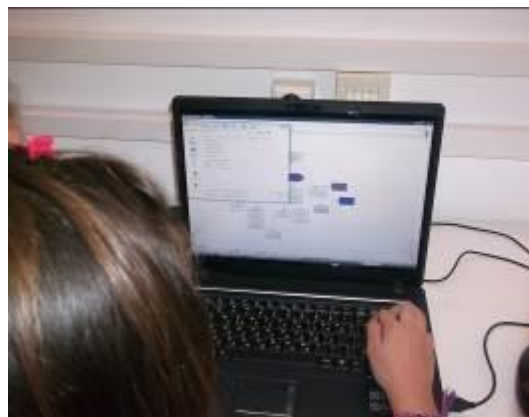
Στη συνέχεια της ίδιας δραστηριότητας οι μαθητές ρωτήθηκαν αν γνωρίζουν τους παράγοντες που οδηγούν στη θυματοποίηση κάποιου παιδιού. Αναφέρθηκαν στην καλή σχολική επίδοση, στην εθνικότητα, στη φτώχεια. Επισκέφθηκαν την ηλεκτρονική εφημερίδα που πρότεινε το φύλλο εργασίας (Τεκμήριο 16) και κατέταξαν την «εθνικότητα» ως έναν παράγοντα σαν όλους τους άλλους χωρίς ιδιαίτερη βαρύτητα. Ρωτήθηκαν για την εγκυρότητα της ηλεκτρονικής εφημερίδας και επισήμαναν για άλλη μια φορά τα κριτήρια εγκυρότητας μιας ιστοσελίδας.

Τεκμήριο 16: Άντληση πληροφοριών από την ηλεκτρονική εφημερίδα

Στη συνέχεια στην ολομέλεια η συζήτηση περιστράφηκε γύρω από τις εναλλακτικές λύσεις που έχει ένα παιδί όταν αντιμετωπίζει σχολικό εκφοβισμό. Ο εκπαιδευτικός προέτρεψε τους μαθητές να θυμηθούν φυλλάδια που είχαν διανεμηθεί σε προγενέστερο χρόνο στην τάξη από το «Χαμόγελο του παιδιού» και αναφέρονταν στις τηλεφωνικές γραμμές για παιδιά και εφήβους. Μετά από συζήτηση για αυτές επισκέφθηκαν και γνώρισαν τη σχετική ιστοσελίδα της οργάνωσης. Κατόπιν οι μαθητές επέστρεψαν στους εννοιολογικούς χάρτες που είχαν ξεκινήσει στο πρώτο διδακτικό δίωρο. τους συμπλήρωσαν με νέες πληροφορίες και τους χρωμάτισαν (Τεκμήρια 17 & 18). Σε συζήτηση που ακολούθησε οι μαθητές θυμήθηκαν τη χρήση και τη χρησιμότητα των επιθέτων στην περιγραφή.

Τέλος διανεμήθηκε στους μαθητές το έντυπο με τα αποφθέγματα υπέρ της φιλίας και κατά της βίας με την προτροπή να απομνημονευθούν μερικά από αυτά για πιθανή χρήση τους στη δημιουργία αφίσας.

Τεκμήρια 17-18: Συμπλήρωση και μορφοποίηση εννοιολογικών χαρτών

5η & 6η διδακτική ώρα

Οι δραστηριότητες του τρίτου φύλλου εργασίας πραγματοποιήθηκαν στο περιβάλλον της σχολικής τάξης. Αρχικά ζητήθηκε από τους μαθητές να αναφερθούν στα αποφθέγματα που απομνημόνευσαν σε προηγούμενη δραστηριότητά τους. Εντύπωση προκάλεσε το γεγονός ότι κάθε μαθητής ανέφερε ένα διαφορετικό από τον συμμαθητή του σύνθημα.

Στη συνέχεια ενημερώθηκαν οι μαθητές ότι θα αναφερθούν σε γεγονότα που τους πλήγωσαν ή τους στενοχώρησαν στα μαθητικά τους χρόνια και διευκρινίστηκε ότι αυτό θα γινόταν γραπτά και ανώνυμα, γιατί οι περισσότεροι μαθητές αρνήθηκαν να μοιραστούν με τους συμμαθητές τους τις εμπειρίες τους. Σε αυτήν τη φάση τρία παιδιά αρνήθηκαν να συμμετάσχουν.

Σε χώρο που δημιουργήθηκε στο κέντρο της αίθουσας οι υπόλοιποι μαθητές κάθισαν σε κύκλο, ένωσαν τα χέρια τους, έκλεισαν τα μάτια τους, σκέφτηκαν ότι αποτελούν μία ομάδα και κλήθηκαν να θυμηθούν περιστατικά από τη σχολική τους ζωή. Μοιράστηκε το 3^ο φύλλο εργασίας και ζητήθηκε από τους μαθητές να το συμπληρώσουν (Τεκμήριο 19).

Τεκμήριο 19: Οι μαθητές σε κύκλο καταγράφουν περιστατικά από τη σχολική ζωή.

Όταν ο εκπαιδευτικός πρότεινε αν κάποιος μαθητής θέλει να διαβάσει ό,τι έγραψε κάποιος διστακτικά εξέφρασαν την επιθυμία να το κάνουν. Σιγά σιγά κι άλλοι μαθητές απελευθερώνονταν και δήλωναν ότι επιθυμούσαν κι αυτοί να διαβάσουν τα κείμενά τους. Χαρακτηριστικό είναι ότι και οι δύο από τους μαθητές που δεν είχαν συμμετάσχει αρχικά στον κύκλο ζήτησαν να συμπληρώσουν το φύλλο εργασίας για να το διαβάσουν, ενώ κι ο τρίτος μαθητής θέλησε να μπει στον κύκλο. Οι μαθητές αναφέρθηκαν σε εμπειρίες τους που είχαν να κάνουν με μορφές σχολικής βίας όπως η απομόνωση, η κοροϊδία, η εξύβριση είτε ως θύτες είτε ως θύματα. Λίγοι υποστήριξαν ότι δεν αντιμετώπισαν το φαινόμενο της ενδοσχολικής βίας από την πλευρά κανενός ρόλου. Εντύπωση προκάλεσε στον εκπαιδευτικό η φράση ενός μαθητή στο τέλος της διαδικασίας («Ουφ! Το είπα και ξαλάφρωσα!») και η αυθόρμητη παραδοχή και συμφωνία και από τους υπόλοιπους μαθητές.

7η & 8η διδακτική ώρα

Στο ξεκίνημα ο εκπαιδευτικός έστρεψε το ενδιαφέρον των μαθητών στη δημιουργία της αφίσας με μήνυμα «Όχι στη βία, ναι στη φιλία, για να ξαναγεμίσει η ζωή με χρώματα». Ζητήθηκε από τους μαθητές να συζητήσουν στην ομάδα τους τι είναι αφίσα και να γράψουν έναν ορισμό για αυτήν στην πρώτη δραστηριότητα του

τέταρτου φύλλου δραστηριοτήτων. Κατόπιν επισκέφτηκαν το λεξικό της Πύλης για την ελληνική γλώσσα για να τον επιβεβαιώσουν (Τεκμήριο 20).

Τεκμήριο 20: Διερεύνηση με θέμα την αφίσα.

Τον ορισμό που βρήκαν στο λεξικό τον αντέγραψαν και τον επικόλλησαν κάτω από τον δικό τους ορισμό στον πίνακα της δραστηριότητας 1 του ηλεκτρονικού φύλλου εργασίας. Συνέκριναν τους ορισμούς. Στη συνέχεια οι μαθητές επισκέφτηκαν τον προτεινόμενο, αλλά και άλλους δικτυακούς τόπους μέσω του βιντεοπροβολέα για να διερευνήσουν τα είδη της αφίσας και κράτησαν σημειώσεις στα τετράδιά τους (Τεκμήρια 21 & 22).

Τεκμήρια 21 & 22: Διερεύνηση με θέμα την αφίσα

Επίσης είδαν μέσω του αρχείου «Σχολικός εκφοβισμός–Αφίσες.doc» τις δημιουργίες των σχολείων και εντόπισαν τα δομικά στοιχεία της αφίσας (άμεσα, σύντομα, περιεκτικά, κεντρικά μηνύματα-περιφερειακά μηνύματα-σύντομα συνθήματα-έντονα και ευανάγνωστα γράμματα-συσχέτιση κειμένου με εικόνες-έντονα χρώματα και έντονες χρωματικές αντιθέσεις-δίγλωσση αφίσα-μία αφίσα ολόκληρη ένα κεντρικό

μήνυμα). Για την πέμπτη δραστηριότητα ζητήθηκε από τις μαθητικές ομάδες να επιστρέψουν στους Η/Υ και να συμπληρώσουν στον εννοιολογικό τους χάρτη «τα μυστικά της αφίσας» (Τεκμήρια 23 & 24).

Τεκμήρια 23 & 24: «Τα μυστικά της αφίσας» σε εννοιολογικό χάρτη

9η & 10η διδακτική ώρα

Στην αρχή της 9ης διδακτικής ώρας οι μαθητές παρακολούθησαν μέσω του βιντεοπροβολέα το βίντεο «φιλία...όσα δεν έχω εκφράσει με λόγια».

Κατόπιν με την καθοδήγηση του εκπαιδευτικού οι μαθητές επισκέφτηκαν το δικτυακό τόπο glogster με σκοπό τη δημιουργία δυναμικής αφίσας. Με τη βοήθεια του φύλλου εργασίας, την καθοδήγηση του εκπαιδευτικού και πειραματιζόμενοι οι μαθητές εξοικειώθηκαν με το περιβάλλον του δικτυακού εργαλείου και στη συνέχεια δημιούργησαν τις δυναμικές τους αφίσες με θέμα: «όχι στη βία, ναι στη φιλία για να γεμίσει η ζωή με χρώματα». Στις αφίσες τους οι μαθητές πρόσθεσαν αρχεία με εικόνες που κατέβασαν από το διαδίκτυο, ζωγραφίες τους από προηγούμενες δραστηριότητες (3ο φύλλο δραστηριοτήτων) τις οποίες ο εκπαιδευτικός είχε σαρώσει και αποθηκεύσει στους φακέλους των μαθητικών ομάδων, γραφικά που παρείχε το λογισμικό και ήχους δημιουργώντας έτσι ένα πολυτροπικό κείμενο (Τεκμήρια 25 & 26).

Τεκμήρια 25 & 26: Δημιουργία δυναμικής αφίσας

Σε αυτό το σημείο επισημάνθηκε και ερμηνεύτηκε ο όρος πολυτροπικό κείμενο. Τέλος, οι μαθητές παρουσίασαν τις αφίσες τους στις υπόλοιπες ομάδες αιτιολογώντας τις επιλογές τους.

11η διδακτική ώρα

Την τελευταία διδακτική ώρα που προβλέπεται από το σενάριο και με αφορμή τη δράση των μαθητών που είχε προηγηθεί έγινε συζήτηση στην τάξη σχετικά με τη βία που επικρατεί στη σύγχρονη κοινωνία. Οι μαθητές αξιοποίησαν προηγούμενες γνώσεις τους (και από προηγούμενες εφαρμογές σεναρίων για τα ηλεκτρονικά παιχνίδια και την τηλεόραση) και συμμετείχαν ζωηρά στη συζήτηση. Οι γνώσεις που αποκόμισαν από την εφαρμογή του σεναρίου βοήθησαν τους μαθητές να επιχειρηματολογούν και να στηρίζουν τις απόψεις τους αναφερόμενοι στις αιτίες της ενδοσχολικής βίας και στους ρόλους των θυτών, των θυμάτων και των παρατηρητών. Η καθολική συμμετοχή των μαθητών στη συζήτηση δεν άφησε χρονικά περιθώρια για την προβολή της παρουσίασης του αρχείου ppt που προβλεπόταν από το σενάριο, χωρίς όμως αυτό να επηρεάσει την εκπλήρωση των στόχων του σεναρίου, αφού ο βαθμός κατανόησης των μαθητών ελέγχθηκε από τη συμμετοχή τους στη συζήτηση και τις απαντήσεις τους στις ερωτήσεις του εκπαιδευτικού.

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/-Α ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

ΦΥΛΛΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ Α΄: ΑΡΑΓΕ ΞΕΘΩΡΙΑΖΟΥΝ ΤΑ ΧΡΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΖΩΗΣ;

Ημερομηνία:

Όνομα:

Στο σχολείο δεν αποκτούμε μόνο γνώσεις

Αποκτούμε και φίλους

πολλές φορές παντοτινούς!

Με τους φίλους η ζωή και το σχολείο

μεταμορφώνονται

και μαζί τους γεμίζει με χρώματα

η κάθε μικρή και φευγαλέα στιγμή!

Στιγμές...

Φιλίες...

Χρώματα...

η ζωή...

Στη ζωή κανείς δεν είναι ίδιος με τον άλλο

Είμαστε διαφορετικοί και αυτή είναι η ομορφιά

Κάποιοι κάνουν φίλους πιο δύσκολα...

τους συντροφεύει η μοναξιά...

Οι άνθρωποι φοβούνται το διαφορετικό,

γιατί δεν το καταλαβαίνουν

και γι' αυτό δεν το αποδέχονται.

Τότε γίνονται σκληροί και πολλές φορές βίαιοι

Η βία έχει πολλά πρόσωπα και ξεθωριάζει τα χρώματα της ζωής

Κάνει τις στιγμές να μοιάζουν αιώνες

Πικρές στιγμές που πληγώνουν

Αφήνουν πληγές που δεν κλείνουν ποτέ...

Εκτός αν....εμφανιστεί

ένας άγγελος

ένας φίλος... που δε φοβάται το διαφορετικό,

γιατί βλέπει την ομορφιά του!

Τότε η ζωή ξαναγεμίζει χρώματα

γίνεται όμορφη!

Και τώρα σκέψου:

Όλα τα χρώματα είναι διαφορετικά

Μερικά τα προτιμάς περισσότερο από τα άλλα

Όλα όμως είναι σημαντικά και απαραίτητα!

Το ίδιοι και οι άνθρωποι!

Προσπάθησε να μην ξεθωριάσεις ποτέ τα χρώματα της ζωής!

(Κείμενο που συνοδεύει το βίντεο:

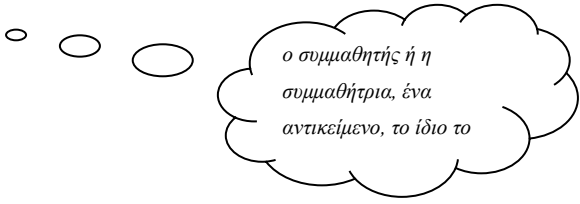
«Για να μη χαθούν τα χρώματα...»· βλ. πιο πάνω)

1. Να ξαναδιαβάσετε σιωπηλά τα παραπάνω λόγια.
2. Να χρωματίσετε τα λόγια που σας αγγίζουν περισσότερο ή που κατά τη γνώμη σας δηλώνουν σημαντικά μηνύματα στο κείμενο. Να προσπαθήσετε το χρώμα της επιλογής σας να συνδυάζεται με το νόημα των λόγων. Να μπορείτε να αιτιολογήτε προφορικά τον συνδυασμό αυτό. Μπορείτε να προχωρήσετε και σε επιπλέον μορφοποιήσεις: αλλαγή γραμματοσειράς, έντονα γράμματα.
3. Σε ποιο θέμα αναφέρεται το παραπάνω βίντεο; Τι είναι κατά τη γνώμη σας ο σχολικός εκφοβισμός; Με τι τρόπους εκδηλώνεται; Δηλαδή, ποιες είναι οι μορφές του; (καταγραφή των μαθητικών απόψεων στον πίνακα, ή στον διαδραστικό πίνακα, ή στο έντυπο φύλλο εργασίας)

Σχολικός εκφοβισμός και βία- Κρατώ σημειώσεις:
Μορφές του σχολικού εκφοβισμού και βίας – Κρατώ σημειώσεις:

4. Να επισκεφτείτε τον δικτυακό τόπο «Το χαμόγελο του παιδιού» και ειδικότερα την ιστοσελίδα για τον [σχολικό εκφοβισμό](#). Να πλοηγηθείτε στην ιστοσελίδα, να διαβάσετε με προσοχή το κείμενο και να διερευνήσετε αν οι παραπάνω απόψεις σας είναι σωστές και πλήρεις. Κατά τη γνώμη σας μπορούμε να εμπιστευθούμε τις πληροφορίες που παίρνουμε από αυτή τη ιστοσελίδα;
5. Ποιες είναι οι διαφορές του σχολικού εκφοβισμού από τα απλά πειράγματα; Ποιος μπορεί να είναι ο αποδέκτης μιας πράξης βίας; Πότε μια πράξη θα τη χαρακτηρίσουμε ως ενδοσχολική βία;

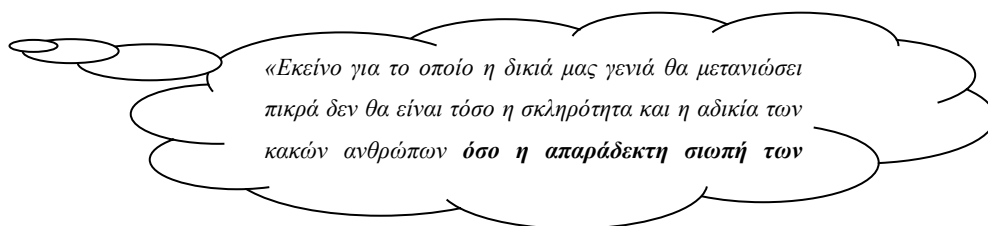

6. Από τον φάκελο «Τότε η ζωή ξαναγεμίζει χρώματα», που βρίσκεται στα «Έγγραφα», να επιλέξετε το αρχείο [«Σχολικός εκφοβισμός.isf»](#). Αξιοποιώντας τη συζήτηση της τάξης και τις πληροφορίες που διερευνήσατε να τις οργανώσετε συμπληρώνοντας τον ημιδομημένο εννοιολογικό χάρτη.

ΦΥΛΛΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ Β΄

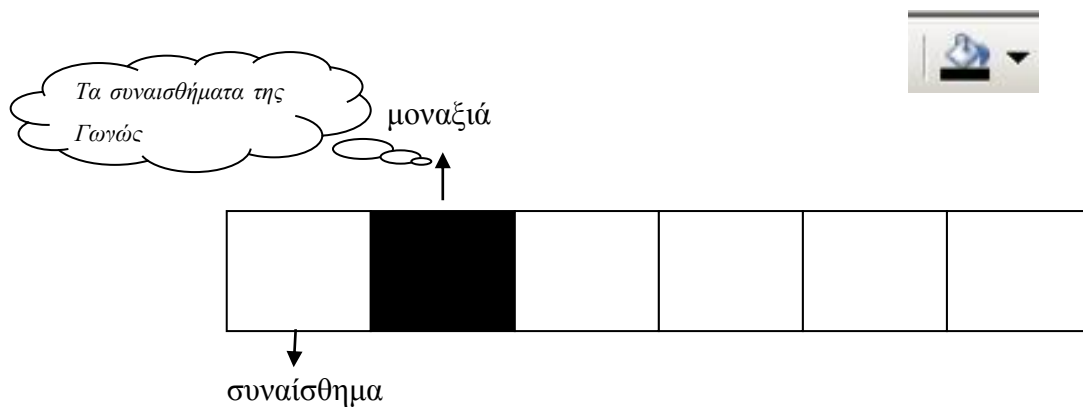
Χρώματα και συναισθήματα – χρώματα και ρόλοι

1. Να παρακολουθήσετε το αρχείο βίντεο με τίτλο [«Το αηδόνι»](#)
 - Τι σας έκανε εντύπωση; Τι αντιμετώπισε η Γωγώ στο καινούριο σχολείο; Πώς θα ονομάζατε αυτό που αντιμετώπισε; Με ποια μορφή παρουσιαζόταν; Ποιες άλλες μορφές υπάρχουν;
 - Γιατί τα παιδιά δεν αποδέχονται τη Γωγώ; (διαφορετική)
 - Υπάρχουν αρκετά παιδιά σε αυτό το βίντεο που δε φαίνεται να κάνουν κάτι «κακό» στη Γωγώ. Τι κάνουν κατά τη γνώμη σας; Πώς θα χαρακτηρίζατε αυτά τα παιδιά; Σε ποιο ρόλο εμπλέκονται; (παρατηρητή).

- Τελικά τι συνειδητοποίησαν τα υπόλοιπα παιδιά της τάξης όσον αφορά στην καινούρια τους συμμαθήτρια, τη Γωγώ; Τι σημαίνουν τα λόγια «και όταν λάλησε, όλα τα άλλα σώπασαν...»;
2. Να δημιουργήσετε η κάθε ομάδα μια χρωματική παλέτα με τα συναισθήματα που κατά τη γνώμη σας ένιωθε η Γωγώ από την πρώτη στιγμή που διάβηκε την αυλόπορτα του νέου σχολείου μέχρι τη στιγμή που κατέβηκε από τη

σκηνή. Να αιτιολογήσετε προφορικά τις επιλογές σας. Ύστερα να επιλέξετε το κάθε τετράγωνο σχήμα και χρησιμοποιώντας το εργαλείο του κουβά να γεμίσετε με χρώματα και συναισθήματα την παλέτα σας.

3. Να πάτε στον γνωστό φάκελο «Τότε η ζωή ξαναγεμίζει χρώματα» και να ανοίξετε το αρχείο [«Άλλη μια ιστορία.doc»](#). Να διαβάσετε την ιστορία και να συζητήσετε όλοι/ες μαζί τα ερωτήματα της διπλανής σελίδας και επιπλέον τα εξής:
 - Σε ποιους ρόλους εμπλέκονται οι πρωταγωνιστές της; (*θύτη, θύματος*)
 - Τι σημαίνουν κατά τη γνώμη σας οι λέξεις *θύτης* και *θύμα*; Να επιβεβαιώσετε τη σημασία τους επισκεπτόμενοι το λεξικό της [Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα](#). Να κάνετε το ίδιο και για τον όρο «*παρατηρητής*».
 - Γιατί τα παιδιά δεν αποδέχονται τον Γιώργο, τη Μαρία, τον Νάκο; (*διαφορετικοί*)
 - Ποιοι κατά τη γνώμη σας είναι οι παράγοντες που οδηγούν ένα παιδί να γίνει θύμα; Να μελετήσετε και τα αποτελέσματα μιας έρευνας που δημοσιεύτηκε [σε μια ηλεκτρονική εφημερίδα](#). (Να επιλέξετε την τρίτη καρτέλα «*Θυματοποίηση*»). Τι θέση κατέχει ο παράγοντας «εθνικότητα» σύμφωνα με την έρευνα; Τι σημαίνει αυτό; Κατά τη γνώμη σας είναι έγκυρη η ιστοσελίδα που επισκεφτήκατε;

- Κρίνετε ότι η Μαρία λύνει το πρόβλημα με τη σιωπή της; Ισχύει σε αυτή την περίπτωση κατά τη γνώμη σας η γνωστή ρήση «η σιωπή είναι χρυσός»;
 - Αν η Μαρία ή η Γωγώ ή εσείς δε θέλετε να μιλήσετε για το πρόβλημα βίας που αντιμετωπίζετε ούτε σε συμμαθητή ή συμμαθήτρια ούτε στο/στη δάσκαλο/α ούτε στους γονείς, υπάρχει κάποιος άλλος τρόπος για να βοηθηθείτε;
 - Τι είναι [οι τηλεφωνικές γραμμές για παιδιά και εφήβους](#); Ποιες είναι;
4. Από τον φάκελο «Τότε η ζωή ξαναγεμίζει χρώματα» να ανοίξετε πάλι το αρχείο [«Σχολικός εκφοβισμός.isf»](#). Στο σημείο που υπάρχει το βέλος να προσθέσετε 2 νέα σύμβολα, προκειμένου να καταχωρήσετε εκεί τα χαρακτηριστικά μιας πράξης σχολικού εκφοβισμού και βίας. Τον κάθε ρόλο να τον αποδώσετε και με ανάλογο χρώμα. Να ακολουθήσετε τις εξής οδηγίες:

<p>Να επιλέξετε το σύμβολο στον ημιδομημένο εννοιολογικό σας χάρτη.</p>	<div style="text-align: center;"> <p>ΣΧΟΛΙΚΟΣ ΕΚΦΟΒΙΣΜΟΣ</p> <p>ΠΟΤΕ ΜΙΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΖΕΤΑΙ ΩΣ ΣΧΟΛΙΚΟΣ</p> <p>ΠΟΤΕ ΜΙΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΖΕΤΑΙ ΩΣ ΣΧΟΛΙΚΟΣ ΕΚΦΟΒΙΣΜΟΣ ;</p> </div>
---	--

<p>Από την πάνω μπάρα εργαλείων να επιλέξετε ένα νέα σύμβολο, ανάλογα με τη θέση που επιθυμείτε να έχει στον εννοιολογικό σας χάρτη και σε σχέση πάντα με το σύμβολο που επιλέξατε στην αρχή,</p>	
<p>έτσι ώστε να δημιουργηθεί περίπου αυτό το αποτέλεσμα:</p>	

5. Να δοκιμάσετε με τον ίδιο τρόπο να δημιουργήσετε ένα νέο σύμβολο στον εννοιολογικό σας χάρτη και να σημειώσετε εκεί τηλεφωνικά νούμερα από [γραμμές βοήθειας](#)
6. Έχοντας υπόψη σας τα όσα διαβάσατε και ακούσατε, ποια κατά τη γνώμη σας είναι τα χαρακτηριστικά των *θύτη, θύματος, παρατηρητή*; Να συμπληρώσετε τους ρόλους στον εννοιολογικό σας χάρτη και κάτω από τον καθένα τα σχετικά χαρακτηριστικά επιλέγοντας το αντίστοιχο με τον ρόλο χρώμα. Με ποια γραμματική κατηγορία αποδίδετε τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα του κάθε ρόλου; Γιατί γενικά χρησιμοποιούμε επίθετα; (για να δώσουμε περισσότερες πληροφορίες για ανθρώπους, ζώα, πράγματα, καταστάσεις, ειδικότερα δε, για πρόσωπα για να περιγράψουμε εσωτερικά και εξωτερικά

χαρακτηριστικά). Τι είδους χαρακτηριστικά περιγράφουμε με τα επίθετα που αποδώσαμε στους *θύτη*, *θύμα* και *παρατηρητή*;

7. Φεύγοντας για το σπίτι στα παιδιά διανέμεται έντυπο φύλλο με αποφθέγματα υπέρ της φιλίας και κατά της βίας (βλ. συνοδευτικά αρχεία) και παρακινούνται να απομνημονεύσουν τρία-τέσσερα. Επίσης παραπέμπονται στην 6η ενότητα του σχολικού εγχειριδίου με τίτλο «οι φίλοι μας, οι φίλες μας» και συγκεκριμένα στη σελίδα με τίτλο «Οι φίλοι τραγουδούν» (μαντινάδες για τη φιλία). Μπορούν και από κει να απομνημονεύσουν κάτι. Ο/η εκπαιδευτικός τους επισημαίνει ότι αυτό το υλικό μπορεί να το αξιοποιήσουν και στη δημιουργία αφίσας.

ΦΥΛΛΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ Γ΄

Εμπειρίες – συναισθήματα – ζωγραφιές – χρώματα

1. Είσαι φέτος μαθητής/-τρια της Ε΄ Δημοτικού. Να σκεφτείς τις σχέσεις σου και τις φίλιες σου στα μαθητικά σου χρόνια. Υπάρχει κάτι που σε πλήγωσε και σε στεναχώρησε; (φέτος ή παλιότερα). Μπορείς να το αφηγηθείς γραπτά με λίγα λόγια; Τι ένιωσες; Με ποια εικόνα και με τι χρώματα θα απέδιδες την εμπειρία και τα συναισθήματά σου; Να κάνεις την παρακάτω δραστηριότητα:

<p>Κάτι που με πλήγωσε στις σχέσεις μου με τους συμμαθητές και τις συμμαθήτριες μου στο σχολείο.</p>	<p>Αποδίδω με ζωγραφική και χρώματα την εμπειρία μου και τα συναισθήματά μου</p>
<p>Τι συναισθήματα μου δημιούργησε; Γιατί;</p>	

Στη συνέχεια ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να σκανάρει τις ζωγραφιές των παιδιών και να δημιουργήσει έναν υποφάκελο με αυτές. Ίσως τις χρειαστούν ως υλικό για τη δυναμική αφίσα...

ΦΥΛΛΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ Δ΄
ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΦΙΣΑ

Ημερομηνία:

Όνομα:

1. Τι είναι η αφίσα; Να συζητήσετε το ερώτημα στην ομάδα σας και να δοκιμάσει η κάθε ομάδα να δώσει τον δικό της ορισμό.

2. Να επισκεφτείτε η κάθε ομάδα το λεξικό της Πύλης και να τον επιβεβαιώσετε. Από το φάκελο «Για να μην χαθούν τα χρώματα» να ανοίξετε το αρχείο [«ΑΦΙΣΑ.isf»](#) και να κάνετε εκεί αντιγραφή/επικόλληση τον ορισμό.
3. Ποια είδη αφίσας υπάρχουν; Για να απαντήσετε στο ερώτημα αυτό, να ξαναδιαβάσετε τον ορισμό της αφίσας και να μεταβείτε και [σε αυτόν τον δικτυακό τόπο](#). Ποια διάκριση όσον αφορά στην αφίσα προτείνουν οι δημιουργοί του δικτυακού τόπου; Σε κάθε περίπτωση μπορούμε να εμπιστευθούμε τις πληροφορίες τους; Να τις ανακοινώσετε στην ολομέλεια τις απαντήσεις σας. Κατόπιν να ανοίξετε το αρχείο «ΑΦΙΣΑ.isf» και να συμπληρώσετε τον εκεί εννοιολογικό χάρτη.
4. Πώς θα δημιουργήσουμε μια αποτελεσματική αφίσα; Να ανοίξετε η κάθε ομάδα το αρχείο: «Σχολικός εκφοβισμός – Αφίσες» (βλ. συνοδευτικό υλικό).

Να παρατηρήσετε προσεκτικά τις αφίσες. Να εντοπίσετε τα δομικά στοιχεία της αφίσας συζητώντας στην ολομέλεια τα παρακάτω ερωτήματα:

- Πώς θα χαρακτηρίζατε το κεντρικό μήνυμα κάθε αφίσας; (*άμεσο, σύντομο, περιεκτικό*). Να παρατηρήσετε τα γραφικά του στοιχεία.
 - Υπάρχουν άλλα μηνύματα στις αφίσες; Πώς λέγονται; (*περιφερειακά μηνύματα*). Τι σχέση έχουν με το κεντρικό μήνυμα; Να παρατηρήσετε τα γραφικά τους στοιχεία.
 - Οι δύο τελευταίες αφίσες είναι πιο «τυκνογραμμένες». Να εστιάσετε την προσοχή σας στην οργάνωση και στη διανομή μηνυμάτων και εικόνων. Τι παρατηρείτε;
5. Στη συνέχεια να συμπληρώσετε στον εννοιολογικό χάρτη «Τα μυστικά της αφίσας» αφού ανοίξετε και πάλι το αρχείο «ΑΦΙΣΑ.isf» (βλ. συνοδευτικό υλικό).

ΦΥΛΛΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ Ε΄

«ΟΧΙ ΣΤΗ ΒΙΑ. ΝΑΙ ΣΤΗ ΦΙΛΙΑ ΓΙΑ ΝΑ ΞΑΝΑΓΕΜΙΣΕΙ Η ΖΩΗ ΜΕ ΧΡΩΜΑΤΑ»

1. Να παρακολουθήσετε το αρχείο βίντεο με τίτλο: «φιλία... όσα δεν έχω εκφράσει με λόγια».
2. Να ξαναθυμηθείτε τα μυστικά μιας αποτελεσματικής αφίσας και να συζητήσετε στην ομάδα πώς θα «στήσετε» την αφίσα σας. Να μεταβείτε στη θέση «Έγγραφα», στον φάκελο «Τότε η ζωή ξαναγεμίζει χρώματα» και στον υποφάκελο «Υλικό για δυναμική αφίσα» (βλ. συνοδευτικό υλικό). Να

ανατρέξετε στα αρχεία του και να πάρετε ιδέες για το πώς θα εμπλουτίσετε τη δυναμική σας αφίσα.

3. Να ακολουθήσετε τις παρακάτω οδηγίες, για να δημιουργήσει η κάθε ομάδα την αφίσα αξιοποιώντας και υλικό από τον υποφάκελο «Υλικό για δυναμική αφίσα». Τέλος η κάθε ομάδα να παρουσιάσει την αφίσα της στην ολομέλεια και να αιτιολογήσει τις επιλογές της. Επίσης να αναρτήσετε τις αφίσες σας στο δικτυακό τόπο του σχολείου σας.

<p>➤ Να επισκεφτείτε τον δικτυακό τόπο και να επιλέξετε LOG IN (επάνω δεξιά)</p>	
<p>➤ Να βάλετε τους κωδικούς σας και ξανά</p>	
<p>➤ Στη συνέχεια να επιλέξετε</p>	

<p>➤ Και κατόπιν το δεύτερο μοτίβο. Εδώ μπορείτε να καταχωρήσετε κεντρικό και περιφερειακά μηνύματα, αλλά και να φορτώσετε αρχεία με ήχο, εικόνα και βίντεο.</p>	
<p>➤ Για να φορτώσετε ένα αρχείο π.χ. με εικόνα επιλέγετε drop image και εμφανίζεται η γκρι εργαλειοθήκη. Επιλέγετε image και</p>	
<p>➤ εμφανίζεται το διπλανό πλαίσιο. Επάνω αριστερά στη γωνία επιλέγετε upload και ακολουθείτε τη διαδρομή για να βρείτε το αρχείο με τις εικόνες π.χ. στον υποφάκελο «Υλικό για δυναμική αφίσα».</p>	

ΦΥΛΛΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΣΤ΄

«ΓΙΑΤΙ ΒΙΑ; ΑΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΟΥΜΕ ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑ ΜΕ ΚΡΙΤΙΚΗ ΣΚΕΨΗ...»

Ημερομηνία:

Όνομα:

1. Κατά τη γνώμη σας, γιατί υπάρχει αύξηση του σχολικού εκφοβισμού και της βίας τα τελευταία χρόνια στο σχολείο; Να το συζητήσετε στην ομάδα σας.
2. Να επισκεφτείτε [την έρευνα με θέμα «Bullying» που έχει δημοσιευτεί στην ηλεκτρονική εφημερίδα](#) και ειδικότερα την καρτέλα «Ταυτότητα δραστών». Να πλοηγηθείτε στην καρτέλα. Τελικά για ποιους λόγους παρουσιάζεται αύξηση της βίας; (Η συζήτηση γι' αυτό το ερώτημα γίνεται στην ολομέλεια και αξιοποιούνται τα προηγούμενα ευρήματα. Επίσης στην ολομέλεια γίνεται και η συζήτηση για τα παρακάτω).
3. Να μεταβείτε στον φάκελο «Τότε η ζωή ξαναγεμίζει χρώματα» και να επιλέξετε το αρχείο ppt με τίτλο: «Η επίδραση της τηλεόρασης και των ηλεκτρονικών παιχνιδιών στην επιθετικότητα και στη βία» (βλ. συνοδευτικό υλικό). Να διαβάσετε προσεκτικά τις διαφάνειες 2, 3, και 7. Συμφωνείτε ή διαφωνείτε με όσα γράφονται στη διαφάνεια 7;

(Στη συνέχεια, ο/η εκπαιδευτικός, αν κρίνει ότι προάγεται η συζήτηση της τάξης, επισκέπτεται μαζί με τα παιδιά και τις διαφάνειες 15 και 16 και συζητάει το περιεχόμενό τους).

Z. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Μία από τις μορφές του σχολικού εκφοβισμού και της βίας, που αναφέρεται μόνο ονομαστικά στο σενάριο, είναι και η ηλεκτρονική. Το θέμα της ηλεκτρονικής βίας είναι εξίσου σοβαρό και πολυδιάστατο και μπορεί να αποτελέσει από μόνο του τη θεματική ενός νέου σεναρίου στο πλαίσιο της ημιτυπικής ή της άτυπης μάθησης.

Εναλλακτικά η ανάρτηση της δυναμικής αφίσας που δημιουργείται από τα παιδιά μπορεί να γίνει και σε ένα γνωστό δικτυακό τόπο π.χ. του «Χαμόγελου του παιδιού». Σε αυτή την περίπτωση τα παιδιά μπορούν να συντάξουν και να αποστείλουν στον παραπάνω εθελοντικό οργανισμό σχετικό ηλεκτρονικό μήνυμα.

H. ΚΡΙΤΙΚΗ

Το θέμα που πραγματεύεται το διδακτικό σενάριο προκάλεσε το ενδιαφέρον των μαθητών που ασχολήθηκαν με αμείωτο ενδιαφέρον με αυτό. Συνέβαλε στη δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης και συναισθηματικής ασφάλειας και έδωσε στους μαθητές τη δυνατότητα να απελευθερώσουν τα συναισθήματά τους και να εκφραστούν ελεύθερα.

Διαφάνηκε ότι εξαιτίας του σεναρίου οι μαθητές συνειδητοποίησαν και το ρόλο του παρατηρητή που πολλοί κατείχαν σε περιστατικά ενδοσχολικής βίας. Οι δραστηριότητες καλά δομημένες οδήγησαν στην αποτελεσματική εκπλήρωση των στόχων που είχαν τεθεί στο σενάριο. Επειδή υπήρξε πρόβλημα στο να ανοιχτούν τα αρχεία isf με τους ημιδομημένους εννοιολογικούς χάρτες, τα οποία προβλέπονταν από το σενάριο, οι μαθητές που γνώριζαν τα εργαλεία του λογισμικού Inspiration δημιούργησαν με την καθοδήγηση του εκπαιδευτικού εξαρχής τους δικούς τους εννοιολογικούς χάρτες.

Από άποψη χρόνου το σενάριο κινήθηκε μέσα στα χρονικά όρια που προβλέπονταν από τη συγγραφέα.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Κωτσάκης, Δ., Ε. Μουρελή, Ι. Μπίμπου & Ε. Μπουτουλούση. 2010. *Αναστοχαστική πράξη. Ο αποκλεισμός στο σχολείο*. Αθήνα: νήσος.

Ματσαγγούρας, Η. 2004. *Κειμενοκεντρική προσέγγιση του γραπτού λόγου*. Αθήνα: Γρηγόρης.

Συμεωνίδου, Λ. 2013. *Η επίδραση της τηλεόρασης και των ηλεκτρονικών παιχνιδιών στην επιθετικότητα και στη βία*. Παρουσίαση σε ημερίδα που διοργανώθηκε τον Μάρτιο του 2013 στο 34ο Δημοτικό Σχολείο Θεσσαλονίκης.

Τσιάντης, Γ. (επιμ.). 2010. *Δραστηριότητες στην τάξη για την πρόληψη του εκφοβισμού και της βίας μεταξύ των μαθητών. Εγχειρίδιο εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης*. Χολαργός: Ε.Ψ.Υ.Π.Ε.

Φιλιππάκη-Warburton, Ε., Γ. Κοτζόγλου, Μ. Γεωργιαφέντης & Μ. Λουκά. *Γραμματική Ε΄ & ΣΤ΄ Δημοτικού*. Αθήνα: ΙΤΥΕ.